

VÁCOTT, VÁCOM

(Vallomás, a váci Esze Tamás Honvéd Nyugdíjas Egyesület 35. születésnapja kapcsán)

Prológus:

Vácott, először (ha jól emlékszem) még ambiciózus tanársegédként a vasúti feletti laktanyában, tehát a Sallaiban jártam. A tartalékos tiszt, vagy tiszthelyettes *(akkor még nem altiszt volt a nevük)* képző „intézetből” kértek fel, hogy a mikroprocesszorról tartsak egy kedvcsináló előadást. Ez a '70-es évek végén lehetett. Akkor tájt napi rutin volt számomra egy-egy ilyen előadás. Még one PC, one projektor, sőt a vetítövásznon is nagy ritkaság számba ment. A színes filctollal, kézzel *(100% handmade)* rajzolt fólia volt a menő, melyet aztán írásvetítővel lehetett a falra, esetleg egy megnyúlott, szakadozott vászonra vetíteni. One laserpointer. Egy táskarádió letörött antennájával szoktam volt, ebben az időszakban mutogatni. A Sallaiba a Fürstből *(azóta Hollán Ernő utcának nevezik)* egy Kulikov-antennát vittem. (Fereteges sikere volt. Csak jó néhány év múlva értettem meg az okát. Kiváló mutogató és népnevelő eszköznek bizonyult, pedig mobil antennának készült.) Várhatóan, valaki a levelező hallgatóim közül vitte híremet Vácra. (Hadmérnöki kar nem lévén, a BME Villamoskaron a többi levelezővel együtt képeztük a százados elvtársakból az okleveles villamosmérnök őrnagyokat. Évente néhányat, de összességében legalább 50-et.) Nagy hasznát vettem a hivatásos tisztek tanításában a ceglédi sorállományú tapasztalataimnak. Könnyen megtaláltam a hangot velük. (A merev egyetemi légkörben számukra is felüdülést jelentett az ismerős kecec „szleng”.) Igaz, ott a V2-es épület tantermeiben ők voltak a „kopaszok” és én mondhattam, hogy „Nem érdekű honnan gyűtt! Tanujon, tугyon, felejjen!” Ők aztán igen keményen tanultak. Soha, nem fordult elő, hogy egy tényleges tiszt *(jaj, ez egy k. und k. megnevezés. Az I. világháború kitörésének 100. évfordulója kapcsán most ez a napi rutinom.)* Tehát soha, nem fordult elő, hogy egy hivatásos tiszt nem készített volna házi feladatot, vagy a vizsgán elégtelent kapott volna. (Pedig az automatika és a digitálistechnika is buktató tárgy volt. Nálam a felezés, vagyis az első vizsgán, ha már az 50% átment, még jónak számított. Anno!)

A katonafeleségek valószínű utáltak, mert egy-egy digit vizsga előtt a tiszt urak (*elnézést, elvtársak*) akár 2 hétre is a Karikás Frigyes Kollégiumba vonultak karanténba, felkészülni a megmérettetésre. Jegyzet volt. Példatár volt. Konzultációra jártak, és mindenki tudta, hogy a digitalizálás a jövő. A tananyag fontosságát nem kellett, legalább is nekik, ecsetelnem. Mindenki a digitet választotta államvizsga tárgynak, s mivel az előző félévekben kellően dresszírozva voltak, a bizottság előtti számonkérés már csak egy nyilvános „parádé” volt számukra. Amelyen aztán senki nem bukott meg.

Utána jöttek a fergeteges bankettek a Zrínyi palotában, a Bazilika utcájában. Még jó, hogy közel laktam. (*Hajnalban még nem jártak a buszok, sem a villamosok.*)

Sokat kellett várnom a következő Váci látogatásra. (1992-ben felkértek saját iskolám igazgatói posztjára, valamint a Bolyai János Katonai Főiskola államvizsga bizottságába társelnöknek, ha jobban tetszik „civil controller”-nek. Ekkortól mindenki a tiszti rang mellé, egy villamosmérnöki diplomát is kapott. Mivel én rám a rádiófelderítőket osztották ki, a híradó hadnagyok szakaszától kissé eltávolodtam.

A következő összeborulásra 1999-ben került sor. Ekkor volt Puskás Tivadar születésének 155. évfordulója. A híradó nyugállományú tagozatból három innovatív főtiszt: Dr. Lindner Miklós (*akkor*) nyá. vezérőrnagy (*volt Puskás diák*), Szepezdi Dezső nyá. ezredes és Horinka Ferenc nyá. ezredes felkeresett, azzal az előremutató szándékkal, hogy segítsen a nemrég megalakult Puskás Tivadar Híradó Bajtársi (*nem csak nyugdíjas*) Egyesület munkáját, mint a névadó iskola igazgatója. Tetszett az ötlet. Azóta is dül a „szerelem”. (De most nem erről akarok mesélni. Sőt arról sem, hogy akkor vették fel a Magyar Honvédség híradó alakulatai „védőszentükké” Puskás Tivadart. Óh, micsoda bál volt a Stefániában. Vacsora után „kőcsön-bitorolt” dandártábornoki uniformisban nekem kellett felszeletelni a 230 szeletes hírwillám tortát.)

A jó PR meghozta számomra ismét Vácot is. Egy filmgyári kocsikészítő felújította megrendelésünkre a Gyáli úti almamáter udvarán 1923-25 között első magyar stúdióként szolgáló – nótában is megénekelte – „csukott bútorszállító” kocsi eredetiét. Katona Kálmán (*iskolánk volt diákja*) Közlekedési Hírközlési és Vízügyi miniszter lett. Akkor már hat éve a 600 milliárdos évi forgalmat lebonyolító Matáv

volt az iskola fenntartója. *(Volt ám dőzsi-habzsi, szoborállítás itthon, meg a határon túl is.)* Vác is virágzott. Így aztán a főtéren került megrendezésre az első köztéri felejthetetlen híradónap. A bútorszállítót egy tréler a város széléig vitte. Ott aztán az egyik helybéli gazda felvirágozott muraköziet fogták eléje, így érkeztek a főtérré. Ahol megjelent a laktanyák parancsnoka és „népe” mellett, a honvéd „vezérkar”, a polgármester úr, a rendőrfőnök úr, a börtönparancsnok úr és a püspök atya is. Három biciklis katona a genfi Távközlési Unió székházától, az ottani Puskás szobor megkoszorúzása után diadalmenetben érkezett *(biciklis diákok kíséretével)* a főtérré. A beszédek elhangzása közben a Himnusz második versszaka kezdett megelevenedni lelki szemeim előtt. „S merre zúgnak habjai... Dunának, Árpád hős *híradói* felvirágozának”.

A polgármester úr fogadásán aztán feltálaták az „ért kalász”-t és koccintottunk „Tokaj szőlővesszejé”-vel is. Meg is fogadta mindenki, hogy jövőre ugyan ezt, ugyan ekkor. A börtönparancsnok úr meg belicitálta a helyet is. *(Ki gondolta volna, hogy egy év múlva már a Himnusz negyedik versszakát fogják elénekelteni velünk: „Haj, de bűneink miatt...”)*

Mint keresztapa

Ha már itt tartunk a következő váci látogatásom színhelye a Székesegyház volt. *(No, nem gyónni jöttem!)* Egy 15 éves, hiperaktív, Vác környékén lakó tanítványom szülei úgy gondolták, hogy 16 évi élettársi kapcsolat, és három közös gyereke után összeházasodnak. A legnagyobb fiú engem kért fel keresztapának. Valószínű nem sűrű az ilyen elhatározás, ezért a püspök atya végezte a ceremóniát. Felemelő érzés volt újdonsült keresztfiam vállára tett kézzel elismételni a fogadalom szövegét. *(Hol volt akkor már a Sallai és az Esze katonák az esküjükkel?)*

Az Eszes Boronkay

A következő évben aztán „csuda történt”. Megjelent *(igaz az épület is, a név is, a funkció is átfestve)*, de Boronkay György Műszaki Középiskola néven mégis megjelent, az Esze Tamás parancsnoki épülete, alakuló tere és legénységi hálója. Két napos középiskolai, tudományos diákköri konferencia regionális döntőjére jöttem 21

előadással, 40 diákkal. Az öt továbbjutást jelentő, aranyérem ismét az „ért kalászt” lengető Vácott hozta vissza emlékképeimben. És valóban, a Boronkayval, egy a mai napig virágzó kapcsolat kezdődött el.

Az új oktatáspolitikát, Hollandiát majmolva kitalálta, hogy a szakközépiskoláknak TISZK-ekbe (*Területi Integrált Szakképző Központokba*) kell tömörülniük. Aki nem lépett be, az nem kapott rétest estére. (Itt a „rétes” a szakképzés fejlesztési támogatást jelentette.) Akkortájt Telekom fenntartású, alapítványi, tehát magán iskola volt a Puskás. Viszonylag szabadon választhatta meg a TISZK partnereket. Csak a középső régió, és a minimális 2500 fős tanulói létszám volt kikötve. Így alakult meg a Centroszet Nonprofit Kft., vagyis a mi TISZK-ünk. (Én természetesen Lenin szlogenjére gondolva a „3T” nevet: „Tanulni, tanulni, tanulni!” javasoltam. Leszavaztak, hiszen akkor még éppen nem Moszkvára kellett vetnünk vigyázó szemünket. Az más kérdés, hogy néhány év múlva az Acél-i 3t, a „támogatni, túrni, tiltani” újra megérkezett, s maradt is.) Továbbra is a Telekom volt a fő támogatónk csak nem direktbe adta a pénzt a Puskás beruházásaira, hanem a Centroszeten keresztül, és így az (*egészen 2013. január 1.-jéig, az államosításig*) köztulajdonba került. Kollektivizálás, már-mint Termelő Szövetkezeti Csoport (TSzCs) alakítása önként és dalolva. (*Akárcsak a Rákosi korszak végén, a kádáriera elején.*) Mégis csak nekem lett igazam a 3t-vel! Pályázni is csak a TISZK-en keresztül lehetett, ami kezdetben butaságnak tűnt. Majd, mikor nyertünk 800 millió forint EU-s pénzt, kezdtünk valamit megérteni! Ebből épült a harmadik emelet az Esze Tamás laktanya, vagyis a Boronkay központi épületére. (*Itt már volt alapkövetétel, májusfaállítás, megádatási ünnepség polgármesterrel, államtitkárral, ... csak püspök atya hiányzott.*)

Nem hiába Molnár Lajos és utódja, Fábrián Gábor igazgató Urak jó gazdák, kiváló menedzserek. Ez lesz a virágzó kapcsolatuk vége is, mivel 2014. szeptember 1-jétől az államosításból az egyháziasítás irányába hátrál ki a Boronkay. Könnyű nekik, hiszen a Boronkayba (*pardon az elődjébe a Löwy Sándorban*) végzett Szenczy Sándor lelkes a Baptista Szeretetszolgálat „kitalálója” és jelenlegi elnöke. Ő annyira szerette anyaiskoláját, hogy felvállalta egyháza a Boronkay fenntartását. Ezen is látszik, hogy mennyire fontos az etika oktatás helyett a hittan oktatása. Habár szerintem a szocialista időben a Löwyben sem lehettek hittan órák. Így csak a „legvidámabb barakk”-ban

világosodhatott meg egy-egy új magyar „egyházalapító”. A Puskásban, mi csak két miniszterig vittük. Ők is, sajnos csak szakmaiak voltak. Az ilyen típusú kapcsolati tőke meg nem tart az örökkévalóságig. *(Manapság már két kormányciklus is hosszúnak mondható.)*

Mivel Európában törvényes rend és fegyelem van. Magyarország pedig 2004. május 1-je óta az EU tagja, 2016. június 30-ig a Centroszet még létezni fog.!

A magyar szakképzés jelene, és a jövő víziója

Jelenleg szakképzés fejlesztési támogatás már nem létezik. Pályázatok ilyen céllal nem íródnak ki számunkra. Azonban, 2016. június 30-ig az Unió felé csak a TISZK szolgáltathatja az indikátorokat. Életem egyik legnagyobb tévedése volt, amikor szidtam az indikátorokat. Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa, ha nem lennének EU-s indikátorok, akkor 2013. szeptember 1-jétől Magyarországon már csak **25** szakközépiskola lenne. Minden megyében **1** és Budapesten **6**, ez összesen **25**. Méretük? Gigomán! Minimum 5000 tanuló/iskola, vagyis a felső korlát a csillagos ég. A mostani iskolák tagiskolákká, a mostani tagiskolák telephelyekké degradálódnak. Az állam a kis és középvállalkozások, valamint a mamut iskolákat preferálja.

(Hogy a humán erőforrás fejlesztést döntően meghatározó stratégiában miért nem tudunk unortodoxok lenni? Mint nyugdíjas, azonnal megvilágosodtam: Ez már maga az unortodox stratégia, de az EU unortodoxiája. Kínos számunkra a bevándorolt 500 ezer jól képzett magyar munkavállaló. One vasfüggöny, one kvóta, így hát pénzt kell adniuk a „**hülyékké képzésre**”. Őket majd nem fogja felvenni az a profitorientált multi HR-ese!)

Végül is, én iránymutatónak tartom az „Eszes-Boronkay” egyház, pontosabban egyházi szeretetszolgálat felé kacsintását, majd kézfogását velük. (Itt nálunk is, a Nyugati-aluljáróban annyira toleránsak, tökéletes befogadók a baptisták. Bárkinek adnak egy-egy tányér levest, különösen ünnepnapok környékén.) Így aztán bízhatok benne, hogy az állami KLIK-ből kirúgott igazgatóként, néha, nagyobb ünnepek előtt, be-bejárhatok a Boronkay egy-egy laborjába megbámulni az új technikát. Számomra most már ez is szamaritánus engedmény lesz.

Hatvanhat életévem alatt igyekeztem adaptív lenni. Ha 100 tányér leves kiosztása a feltétele egy egyházi-laborlátogatásnak, akkor ki fogok osztani akár 200 tányér levest is. Hátha az ingyenevők fele hamis volt, és az Úr „választási bizottsága” kihúzza őket a virtuális listából. Tudjátok azért **egész élethosszig** tanulva, hat diplomával, egy rakás akkreditációval a „zsebemben” elég nagy **alázat** kell a „leves osztogatáshoz”. Mivel az eddigi a levesért „sorban állók” már beültek a jó meleg tantermek padjaiba **ösztöndíjasként** a segély helyett. **Csak a totál deviánsoknak** (akik még télen sem, pénzért sem hajlandók napi 4 órát beülni a meleg tanterembe), oszthatjuk **mi** a „levest”.

Térjünk vissza Vácra!

Életem legelőrelátóbb döntését még 1999-ben tettem meg, amikor beléptem a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesületbe. Itt mindenki sorstárs-értelmiségi. A költő szavaival élve: „Emberségről példát, *túlélésből* formát mindenkinek ők adnak” És mivel ők „mezőn széllyel járók” is, már negyedszer vittek el Vácra, kétszer a fegyházba, most másodszer az „Esze Tamás”-ba. Illusztrálja az alábbi néhány fotó a 35. születésnapos buli hangulatát!

Hagyományőrök

A híres Dalárda

A kamarakórus arspoétikájukat, a „Nyugdíjasok indulóját” harsogja

**Mayer Zoltán és Szegedi János,
az alfa és az omega elnökök**

Mindenki Miklós bácsija

**„Hajh, de bűneim miatt”: Conchitásodom
Októberre ikreket fogok szülni!
(Kezemben az ajándok mű.)**

KOMÁROMI JÁNOS
ESZE TAMÁS,
A MEZÍTLÁBASOK EZREDESE

KOMÁROMI JÁNOS MUNKÁI
GYŰJTEMÉNYES KIADÁS

Ebből a regényből kiolvasható, hogy az 1697-es pataki és tokaji parasztfelkelés idejére, Esze Tamásnak még nem jött meg az esze.

Vallomás

Vetélkedünk, legalább is eddig vetélkedtünk a magyar szakközépiskolák virtuális versenyében a Boronkayval. Az 1986-2013 közötti összesített örök ranglistán matekból is, fizikából is a Fazekas Gimnázium volt az első. A matek ezüstérmét a Boronkay, a fizikát a Puskás nyerte el. A Puskás kicsit jobb szakmai informatikából, mint a Boronkay elektronikából. Ők sokkal jobbak a nyelvi versenyeken. Mi messze verjük őket a „Szép magyar beszéd”-ben, meg helyesírásban. A diáksportban utca hosszal vezet a Boronkay, országos érmeik is vannak. Rádiós tájfutásban (*rókadadászatban*) valamint gyorstávíróban (*morzéban*) országos- Európa- és világbajnok versenyzője is van a Puskás Rádióklubjának. Vagyis fej-fej mellett, a Centroszet testvéri szeretetében, egymásra figyelve, de egymás eredményeit elismerve haladtunk eddig.

Mi lesz ez után? Minket erőszakkal államosítottak, ők önként egyházaisultak. (Szeretném hangsúlyozni: a Lówy-Boronkay soha nem volt egyházi iskola, tehát nem visszakapta, hanem bekebelezte az egyház!) A mi névadónk egy lófő székely családból származik, akiket a „Rákóczi féle zendülés” leverésében szerzett érdemeiért, Mária Terézia nemessé avatott 1844-ben, ditrói előnévvel. Az Ő névadó ősük lengyel nemes volt, aki 1795-ben az osztrák-orosz területablók elől menekült szülőföldjéről Magyarországra. Eddig kábé egál. Azonban a Puskások ezen ága 1859 után csak leányokat szült. Sőt Puskás Májuska is és Puskás Margit is, az anyai gróf Török May és a gróf Török Mária anyai nevet vette fel! Így aztán Májuska hiába lett az utolsó egyiptomi alkirály felesége. Gróf Török Mária született ditrói Puskás Margit fia, **dr. May Mayus Tivadar** média-guru pedig, hiába volt, a Magyar Film Iroda igazgatója, **ezen kapcsolatok PR-ját nem tudjuk learatni.** (*Sőt, a Mária Terézia féle labanc nemességről, jobb lenne, ha kussolnánk.*) Bezzeg a Boronkay Gyuri bácsi '56-os meghurcolása. A lengyel nemesi ősök. Lengyelország, aki a pápát is adta, aki éppen most lett szent. Mi meg, nagyon rosszul állunk. Az is szent! A név, mint Puskás fut, nagyon fut a fociban. Persze csak egy magyarosított név. Na és hányan ismerik?. (*Az sem közismert, hogy a Boronkay is egy nagyanyai név.*)

Epilógus:

Hat hónapja bújtam a levéltárakat. Addig már eljutottam, hogy én vitéz báró uzsoki Szurmay Sándor **virtuális unokája** vagyok. *(A néhai altábornagy úr egy igazi I. világháborús hős. Jelenleg az Ő nevét viseli a budapesti helyőrség.)* Ez az ág jónak tűnt, de közben engem kirúgtak a Puskásból. A gyökereinél, az épület alapjainál kellene Esze Tamásról leválasztani a Boronkayt!!!

Esze Tamás, szegény paraszti származású kuruc brigadéros volt. Rákóczi apánk csinált belőle bárót, tehát Ő kuruc nemes volt, akit ebben az unortodox környezetben magasabbra értékelnék, mint egy labanc nemes Puskást.

Így aztán, igencsak vesztesre áll a Puskás Technikum szénája!

Budapest, 2014. június 6-án, a partraszállás napján.

dHLF

Fotók: Szegedi Jánosné